

การสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ที่ปรากฏในพิธีกรรมการสวดเบิกล้านนา

The Construction of Cultural Identity in Saud Berk of Lanna

พระกิตติชัย จิตตปญโญ ปญญานนท์

เทพประวิณ จันทรแรง

พิพัฒน์พงศ์ มาศิริ

PhraKittichai Cittapañño Panyanont

Thepprawin Chanraeng

Phiphatphong Masiri

วัดต้นแก้วป่าตึงโรงวัว ตำบลน้ำบ่อหลวง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
Wat Ton Kao Patueng Rongwua, Nam Bo Luang Subdistrict,

San Pa Tong District, Chiang Mai Province

Corresponding Author, E-mail: kittichaipanyanont@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งวิเคราะห์ พิธีกรรมการสวดเบิกล้านนา ในฐานะกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ของชุมชนล้านนา โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพผ่านการศึกษาวรรณกรรม การตีความ และการสังเคราะห์เชิงปรัชญา เพื่อสำรวจความหมายและบทบาทของพิธีกรรมต่อสังคม ผลการศึกษาพบว่า พิธีกรรมสวดเบิกมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างอัตลักษณ์ล้านนาในสี่มิติ ได้แก่ 1) ศาสนาและพุทธปรัชญาแบบล้านนา 2) ความเป็นท้องถิ่นและชุมชน 3) ภาษาและการสื่อสารเชิงวัฒนธรรม 4) คีตศิลป์และศิลปะการขับร้องล้านนา

พิธีกรรมดังกล่าวสะท้อนความเชื่อดั้งเดิมและปรับตัวเข้ากับบริบทโลกาภิวัตน์ เชื่อมโยงการปฏิบัติทางจิตวิญญาณเข้ากับการดำรงชีวิตของชุมชน เมื่อพิจารณาผ่านกรอบพุทธปรัชญา เช่น อนัตตา ไตรลักษณ์ ปฏิจจสมุปบาท และสุญญตา จะเห็นว่าอัตลักษณ์เป็นสิ่งพลวัต เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ สวดเบิกจึงเป็นทั้งพิธีกรรมทางศาสนาและการปฏิบัติปรัชญา ที่ธำรงคุณค่าทางวัฒนธรรมและเชื่อมโยงกับการแสวงหาความหมายชีวิตร่วมสมัย

คำสำคัญ: พิธีกรรมสวดเบิก, อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม, พุทธปรัชญา

Abstract

This article examines the Lanna Saud Berk chanting ritual as a process of cultural identity formation. Employing a qualitative approach through literature review, interpretation, and philosophical synthesis, the study explores the meanings and societal roles of the ritual. Findings indicate that Saud Berk contributes to Lanna identity in four dimensions: 1) Lanna Buddhism and philosophical practices 2) Locality and community identity 3) Language and cultural communication 4) Musical art and Lanna singing traditions

The ritual reflects traditional beliefs while adapting to the context of globalization, linking spiritual practices with community life. From the perspective of Buddhist philosophy—including *anattā*, *tilakkhaṇa*, *paṭicca-samuppāda*, and *sūnyatā*—identity is dynamic, arising from interdependent conditions. Saud Berk thus functions both as a religious practice and a philosophical act, preserving cultural values and connecting with the contemporary search for life's meaning.

Keywords: Saud Berk ritual, Cultural Identity, Buddhist Philosophy

บทนำ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ พิธีกรรมการสวดเบิกล้านนา โดยมุ่งศึกษาประวัติความเป็นมา ลักษณะของพิธีกรรม และบทบาทของสวดเบิกในการ สร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ของชาวล้านนา ข้อมูลในการศึกษาได้มาจากเอกสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย รวมทั้งสื่อสมัยใหม่ที่สะท้อนการปฏิบัติจริงของพิธีกรรม (Boonthan, 2006; Duanwisets, 2021)

กรอบแนวคิดที่นำมาวิเคราะห์ครอบคลุมทั้ง ปรัชญาพุทธและปรัชญาสังคม โดยเฉพาะแนวคิด อนัตตา ไตรลักษณ์ และปฏิจจสมุปบาท (Phra Dhammapiṭaka, (P.A. Payutto) 2000a; Harvey, 2013) ซึ่งช่วยให้เห็นว่าพิธีกรรมไม่ใช่เพียงกิจกรรมทางศาสนา แต่เป็น กระบวนการสร้างความหมายร่วมของชุมชน ที่สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ชุมชน และสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม

การวิเคราะห์เน้นไปที่ **สัณ्ฑิตของอัตลักษณ์** ที่ปรากฏในพิธีกรรม ได้แก่

1. **อัตลักษณ์เชิงศาสนาและพุทธปรัชญา** – การสวดเบิกทำให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจ หลักธรรมและคุณค่าของพระพุทธศาสนาในชีวิตประจำวัน และสะท้อนบทบาทของ พิธีกรรมต่อการนับถือศาสนาในชุมชนล้านนา

2. **อัตลักษณ์ท้องถิ่น/ชุมชน** – การจัดพิธีตามขนบธรรมเนียมในแต่ละพื้นที่ เช่น เชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน แพร่ น่าน และลำปาง ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างพิธีกรรม และผู้คนในท้องถิ่น

3. **อัตลักษณ์เชิงภาษา** – การใช้ภาษาบาลี ล้านนา และไทย เป็นสื่อสำคัญในการสวด การวิเคราะห์จึงมุ่งศึกษาวิธีที่ภาษาเหล่านี้สะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและค่านิยมร่วมของชุมชน (Hall, 1996; Fearon, 1999; Zhang, 2019)

4. **อัตลักษณ์เชิงจิตศิลป์/ศิลปะการขับร้อง** – การประสมเสียงและทำนองเพลงพื้นบ้านล้านนา แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับจักรวาล และการถ่ายทอด ปรัชญาพุทธไปสู่ผู้เข้าร่วม (Phrapalad Somsak Samahito, 2021; Singh, 2022)

ด้วยกรอบแนวคิดดังกล่าว บทความนี้จึงสามารถวิเคราะห์พิธีกรรมสวดเบิกได้อย่างลึกซึ้ง ทั้งในมิติ วัฒนธรรม สังคม และปรัชญา ทำให้เห็นว่าพิธีกรรมนี้เป็น เวทีสาธารณะเชิงปรัชญาและวัฒนธรรม ที่เชื่อมโยงอดีต ปัจจุบัน และความต่อเนื่องของอัตลักษณ์ล้านนาในบริบทสังคมร่วมสมัย

เนื้อเรื่อง

แนวคิดอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

อัตลักษณ์ (Identity) เป็นแนวคิดสำคัญที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางในสาขาสังคมศาสตร์ต่าง ๆ เช่น สังคมวิทยา มานุษยวิทยา จิตวิทยา รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์

และบริหารธุรกิจ นักวิชาการหลายท่านได้อธิบายว่าอัตลักษณ์หมายถึง กระบวนการกำหนดตัวตนของมนุษย์ (Stets & Burke, 2000; Schwartz et al., 2006; Leary & Tangney, 2012) ซึ่งเกิดขึ้นตามธรรมชาติจากการเป็นสมาชิกของสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ตั้งแต่หลังคลอดจนถึงวัยเด็ก มนุษย์เริ่มค้นหาและสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง ผ่านคำถามเชิงปรัชญาเช่น “เราคือใคร” (Who are We?) โดยอัตลักษณ์นี้สัมพันธ์กับความพึงพอใจในตนเอง (Self Esteem) และเป็นพื้นฐานสำคัญของการมีชีวิตทางสังคม (Buckingham, 2008)

อย่างไรก็ตาม การสร้างอัตลักษณ์ไม่ได้เกิดขึ้นภายในจิตใจเพียงอย่างเดียว แต่ยังเกี่ยวข้องกับ บริบทสังคมและสิ่งแวดล้อมภายนอก นักวิชาการเปรียบเทียบอัตลักษณ์ของบุคคลกับเหรียญสองด้าน ซึ่งประกอบด้วยตัวตนภายในและสิ่งที่อยู่รอบตัว (Hall, 1996; Fearon, 1999) ผลลัพธ์คือมนุษย์สามารถสร้างอัตลักษณ์บุคคล เพื่อแยกแยะความแตกต่างจากผู้อื่นในสังคม และ อัตลักษณ์กลุ่ม/สังคม ที่ช่วยให้กลมกลืนและร่วมเป็นสมาชิกของชุมชน เช่น อัตลักษณ์ทางเพศ ชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม (Apinya, 2000)

ในมิติของ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Identity) บุคคลสามารถระบุตัวตนและแสดงความเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสังคมผ่านรูปแบบต่าง ๆ ของวัฒนธรรม เช่น ประเพณี ภาษา ศาสนา ค่านิยม และบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งทำหน้าที่ถ่ายทอดประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์และความเป็นมาของบรรพบุรุษ (Hall, 1989) อย่างไรก็ตาม เมื่อบุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับวัฒนธรรมอื่น อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมจึงกลายเป็นสิ่ง ซับซ้อนและหลากหลายมิติ โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ที่วัฒนธรรมต่าง ๆ ผสมผสานกัน ส่งผลให้เกิดการต่อรองและการปรับตัวเพื่อธำรงรักษาอัตลักษณ์เดิมของกลุ่ม (Chen, 2014)

จากงานวิจัยต่างประเทศ เช่น Zhang (2019) พบว่า การศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและการข้ามวัฒนธรรมของนักเรียนโรงเรียนนานาชาติในจีนเชื่อมโลก (Belt and Road) แสดงให้เห็นว่าบริบทสังคมมีอิทธิพลต่อการสร้างตัวตน ส่วน Singh (2022) พบว่า วัฒนธรรมประชาานิยมมีผลต่อการสร้างอัตลักษณ์ของวัยรุ่นผ่านพิธีกรรม ดนตรี การแต่งกาย และความเชื่อทางสังคม ในประเทศไทย นักวิจัยหลายท่าน เช่น กตัญญู เรือนตุ่น (2561) และพระพรสวรค์ ใจตรง (2561) พบว่า การสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นจาก ประเพณีและพิธีกรรมเชิงพุทธล้านนา และคุณลักษณะเฉพาะของชนเผ่าหรือชุมชน

ความเป็นมาและความหมายของพิธีสวดเบิก

การสวดเบิกถือเป็น พิธีกรรมทางพุทธศาสนาแบบล้านนา ที่มีรากฐานมาจากการสร้างพระพุทธรูปเพื่อเป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้า หลังพระองค์ปรินิพพาน โดยเชื่อว่าวัตถุเหล่านี้จะกลายเป็นศาสนวัตถุที่ถ่ายทอดคุณค่า ความเชื่อ และประวัติศาสตร์ของชุมชน (Boonthan, 2006; Phrapalad Somsak Samahito, 2021)

ระดับสากล พิธีสวดปรากฏในศาสนาหลักหลายศาสนา เช่น เพลงสวดเกรกอเรียน (Gregorian Chant) ของคริสต์นิกายคาทอลิก, พิธีสวดในคัมภีร์พระเวทของศาสนาฮินดู, การละหมาดรอกาอ์ตของศาสนาอิสลาม และการสวดในพุทธศาสนานิกายหินยานและมหายาน โดยมีบทบาททั้ง ด้านสมาธิ การสืบทอดธรรมะ และการสร้างความศรัทธา

สำหรับล้านนา การสวดแบ่งออกเป็นหลายรูปแบบ เช่น สวดตั้งลำ สวดหย่อ สวดกุ่ม สวดกัมมัญฐาน และสวดเบิก การสวดเบิกเป็นพิธีเฉพาะที่ รวมเอาองค์ประกอบของขนบธรรมเนียม ประเพณี พิธีกรรม และความเชื่อ เพื่อให้พระพุทธรูปที่สร้างขึ้นใหม่มีความศักดิ์สิทธิ์ (Duanwisets, 2021) และเป็นการเฉลิมฉลองความสำเร็จของชุมชนที่ร่วมสร้างพระพุทธรูปด้วยกัน

พิธีสวดเบิกสะท้อนกระบวนการ คือการกลายเป็นวัตถุทางวัฒนธรรม (Material Culture) ในเชิงมานุษยวิทยา ผ่านขั้นตอนพิธีกรรม เช่น การเบิกเนตรหรือไขตำพระเจ้า เพื่อให้พระพุทธรูปกลายเป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้า และเป็นสัญลักษณ์ในการถ่ายทอดปรัชญา พุทธศาสนา และอัตลักษณ์วัฒนธรรมล้านนา ออกสู่ผู้เข้าร่วมและชุมชน

การวิเคราะห์และวิพากษ์แนวคิดทางปรัชญา

ด้านที่ 1: พระพุทธศาสนาล้านนา

พิธีกรรมสวดเบิกของชาวล้านนาไม่เพียงเป็นกิจกรรมทางศาสนา แต่ยังทำหน้าที่เป็นกระบวนการส่งต่อ หลักพุทธธรรมเชิงปรัชญา ให้แก่ชุมชน การสวดเบิกเน้นบทสวดและพิธีกรรมที่สะท้อนแนวคิด อนัตตา (Non-self) ซึ่งสอนให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจว่าตัวตนไม่ใช่สิ่งคงที่ แต่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างจิตใจและสภาพแวดล้อมรอบตัว นอกจากนี้ยังสะท้อน ไตรลักษณ์ (Tilakkhāṇa) ที่ชี้ถึงความไม่เที่ยงของสรรพสิ่ง และ ปฏิจazzมูปบาท (Pratītyasamutpāda) ซึ่งชี้ว่าการเกิดขึ้นของปรากฏการณ์ทุกอย่างมีเงื่อนไข

สัมพันธ์ต่อกัน (Phra Dhammapitaka (P.A. Payutto), 2000b; Harvey, 2013)

เมื่อพิจารณาพิธีกรรมผ่านมุมมองนี้ การปฏิบัติร่วมของชุมชนไม่ใช่เพียงการทำซ้ำแบบพิธีกรรมดั้งเดิม แต่เป็นการ สร้างความหมายร่วม ระหว่างสมาชิก ชุมชนรับรู้บทบาทของตนในระบบคุณค่าของวัฒนธรรมและศาสนา ซึ่งสะท้อนว่า พระพุทธศาสนาในล้านนาเป็นปรัชญาที่เชื่อมโยงชีวิตประจำวันกับคุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรม (Boonthan, 2006; Duanwisets, 2021) การวิเคราะห์เชิงปรัชญาในส่วนนี้ยังช่วยให้เห็นว่า พิธีกรรมสามารถเป็น พื้นที่สาธารณะเชิงปรัชญา ที่ผู้เข้าร่วมเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น

ด้านที่ 2: ความเป็นท้องถิ่น/ชุมชน

พิธีกรรมสวดเบิกสะท้อนความเฉพาะตัวของแต่ละท้องถิ่น ตั้งแต่เชียงใหม่ เชียงใหม่ ลำพูน แพร่ น่าน และลำปาง พิธีกรรมแต่ละพื้นที่มีกระบวนการและรูปแบบการสวดที่แตกต่างกันตามบริบทวัฒนธรรมและสภาพสังคม สิ่งนี้สะท้อนว่า อัตลักษณ์ท้องถิ่นเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมและชุมชน (Hall, 1996; Fearon, 1999) ซึ่งสอดคล้องกับหลักปฏิจางสมุขปาห ที่ชี้ว่าการเกิดขึ้นของตัวตนหรือวัฒนธรรมไม่สามารถแยกออกจากเงื่อนไขปัจจัยอื่น ๆ

การปฏิบัติร่วมยังช่วยให้ชุมชน รักษาขนบธรรมเนียมและค่านิยม โดยไม่สูญเสียความเชื่อมโยงกับบริบทร่วมสมัย และเสริมสร้างความเป็นหนึ่งเดียวในชุมชน ซึ่งเป็นคุณค่าสำคัญเชิงปรัชญาที่สะท้อนว่าความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคมเป็นรากฐานของอัตลักษณ์วัฒนธรรม (Stets & Burke, 2000)

ด้านที่ 3: ภาษา

การใช้ภาษาบาลี ล้านนา และไทยในพิธีกรรมสวดเบิกสะท้อนการ สืบทอดอัตลักษณ์เชิงสัญลักษณ์ของวัฒนธรรม (Zhang, 2019; Singh, 2022) การผสมผสานภาษาเหล่านี้ไม่ได้เป็นเพียงเรื่องทางภาษาศาสตร์ แต่เป็นการสร้าง พื้นที่ทางปรัชญาและสังคมที่เชื่อมโยงผู้ปฏิบัติแต่ละรุ่นกับอดีตและคุณค่าเชิงวัฒนธรรม

ภาษามีบทบาทสองด้าน ทั้งเป็น เครื่องมือ ในการสื่อสารความหมายของพิธีกรรม และเป็น สัญลักษณ์ทางปรัชญา ที่สื่อถึงการดำรงชีวิตร่วมกัน การสวดด้วยภาษาที่แตกต่างกันช่วยให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจว่าการมีหลายภาษาหมายถึงความเชื่อมโยงระหว่างอดีต

ปัจจุบัน และชุมชน การวิเคราะห์เชิงปรัชญาในด้านนี้ชี้ให้เห็นว่า ภาษาเป็นทั้งสื่อและตัวกำหนดอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Apinya, 2000)

ด้านที่ 4: คีตศิลป์/ศิลปะการขับร้อง

คีตศิลป์ในพิธีกรรมสวดเบิกไม่ใช่เพียงการสังเคราะห์เสียงเพื่อความไพเราะ แต่เป็นการถ่ายทอดปรัชญาพุทธและค่านิยมวัฒนธรรม ผ่านเสียงร้อง ทำนองเพลง และการประสมเสียง (Phrapalad Somsak Samahito, 2021) การขับร้องแบบเอื้อนและทำนองพื้นบ้านล้านนาสะท้อน อัตลักษณ์เชิงสุนทรียศาสตร์ ที่เชื่อมโยงผู้เข้าร่วมกับจักรวาลและวิถีชีวิต

ทำนองเพลงและจังหวะของพิธีกรรมยังแสดงถึงความสัมพันธ์ ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติและสิ่งเหนือธรรมชาติ การร้องร่วมกันสร้างความเป็นหนึ่งเดียวทางจิตวิญญาณ และสังคม และเป็นสื่อกลางในการสืบทอดปรัชญาพุทธ เช่น ความไม่เที่ยงของสิ่งต่าง ๆ (อนัตตา) และความสัมพันธ์ของทุกสรรพสิ่ง (ปฏิจจสมุปบาท) (Harvey, 2013; Setthakul, 2017)

ด้านอัตลักษณ์	การสะท้อนในพิธีกรรม	การเชื่อมโยงเชิงปรัชญา
พระพุทธศาสนาล้านนา	การสวดเบิกเน้นบทสวดและพิธีกรรมที่ถ่ายทอดหลักธรรม	อนัตตา, ไตรลักษณ์, ปฏิจจสมุปบาท, การปฏิบัติร่วมของชุมชน
ความเป็นท้องถิ่น/ชุมชน	พิธีจัดตามท้องถิ่นและขนบธรรมเนียม	ปฏิจจสมุปบาท, การเกิดจากเหตุปัจจัยสัมพันธ์, การมีส่วนร่วมของชุมชน
ภาษา	การใช้บาลี, ล้านนา, ไทยในบทสวด	ภาษาเป็นเครื่องมือกำหนดตัวตนและค่านิยมร่วม, สัญลักษณ์วัฒนธรรม
คีตศิลป์/ศิลปะการขับร้อง	ทำนองเพลงพื้นบ้านล้านนาและบทเพลงสวดแทรกวัฒนธรรมอื่น	สะท้อนอัตลักษณ์เชิงสุนทรียศาสตร์และปรัชญาพุทธ, การถ่ายทอดคุณค่าและวิถีชีวิต

Table 1: Ritual Practices and Four Identity Dimensions

องค์ความรู้และข้อเสนอเชิงปรัชญา

พิธีกรรมสวดเบิกล้านนาไม่เพียงเป็นการปฏิบัติทางศาสนา แต่ยังสะท้อนคุณค่าทางพุทธปรัชญา ที่สามารถตีความได้หลายมิติ ทั้งในเชิงสังคม วัฒนธรรม และศิลปะ การสวดเบิกเป็นการสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ที่ทำให้ชุมชนเข้าใจความไม่เที่ยงของชีวิต (อนัตตา) และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ในจักรวาล (ปฏิจจสมุปบาท) (Phra Dhammapitaka (P.A. Payutto), 2000b; Harvey, 2013) จากการวิเคราะห์บทบาทของพิธีกรรม สามารถสรุปองค์ความรู้เชิงปรัชญา และข้อเสนอได้ใน 3 มิติ ดังนี้:

1. มิติปรัชญา วัฒนธรรม และศาสนา

พิธีกรรมสะท้อนให้เห็นว่าความเชื่อทางศาสนาไม่ได้เป็นเพียงสิ่งส่วนบุคคล แต่เป็นกรอบปรัชญาที่สอดคล้องกับค่านิยมวัฒนธรรม การสวดเบิกสร้างพื้นที่ให้ชุมชนมีส่วนร่วมและเรียนรู้คุณค่าเชิงปรัชญา เช่น การเคารพความเป็นไปของชีวิต การยอมรับความไม่เที่ยงของสรรพสิ่ง และการสร้างอัตลักษณ์ร่วมระหว่างบุคคลและสังคม (Hall, 1996; Fearon, 1999)

2. มิติพุทธศาสนา

พิธีกรรมสะท้อนหลักธรรมสำคัญของพระพุทธศาสนา เช่น อนัตตา ไตรลักษณ์ และปฏิจจสมุปบาท ทำให้ผู้เข้าร่วมสามารถประยุกต์ปรัชญาพุทธสู่ชีวิตประจำวัน การปฏิบัติร่วมในพิธีกรรมยังช่วยให้ ผู้ปฏิบัติสัมผัสความหมายของความเป็นหนึ่งเดียวในชุมชน และเข้าใจว่าการสืบทอดพระธรรมไม่ใช่เพียงการเรียนรู้เชิงทฤษฎี แต่เป็นการปฏิบัติร่วมกันอย่างมีชีวิตชีวา (Boonthan, 2006; Duanwisets, 2021)

3. มิติมนุษยศาสตร์ / สังคมศาสตร์ / สหวิทยาการ

พิธีกรรมสวดเบิกสามารถเชื่อมโยงกับการศึกษาเชิงสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เช่น การสร้างอัตลักษณ์ชุมชน การสืบทอดภาษา วัฒนธรรม และศิลปะการขับร้อง การวิเคราะห์เชิงสหวิทยาการทำให้เห็น ความสัมพันธ์ระหว่างพิธีกรรมกับพัฒนาการของสังคมและวัฒนธรรมร่วมสมัย (Zhang, 2019; Singh, 2022; (Phrapalad Somsak Samahito, 2021)

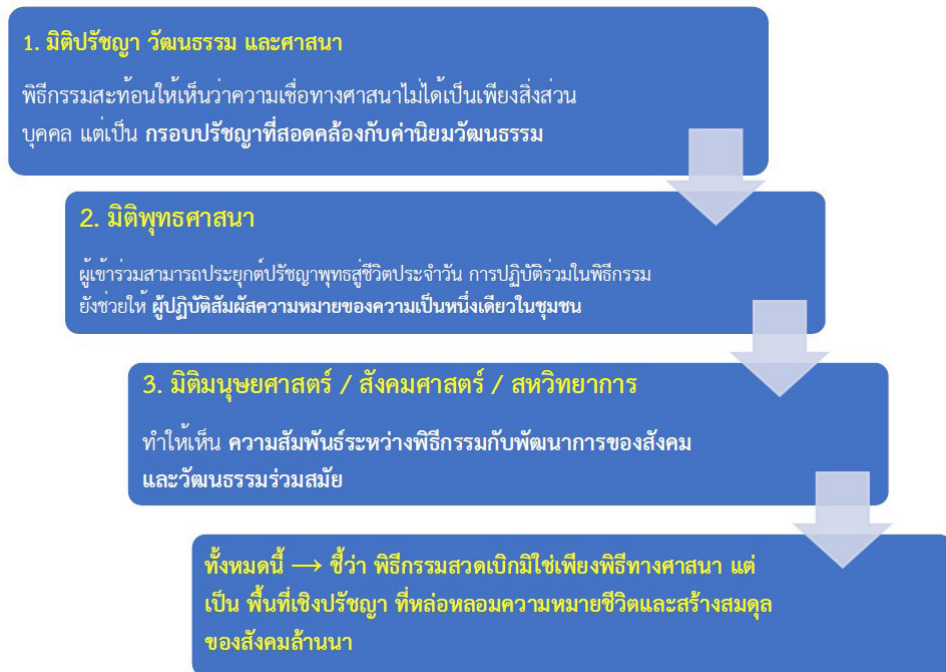

Figure 1: Philosophical Knowledge and Proposals – Lanna Chanting

สรุป

พิธีกรรมสวดเบิกล้านนาเป็นมากกว่าการปฏิบัติทางศาสนา สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคล ชุมชน และจักรวาล ผ่านการปฏิบัติร่วมทางศาสนาและศิลปะ เพราะเป็น เวทีสาธารณะเชิงปรัชญาและวัฒนธรรม ที่เชื่อมโยงอดีต ปัจจุบัน และอนาคต เข้าด้วยกัน ผ่านการสร้างและถ่ายทอด อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนล้านนา

การวิเคราะห์พิธีกรรมสวดเบิกในสัณติ ได้แก่ ศาสนาและพุทธปรัชญา, ท้องถิ่น/ชุมชน, ภาษา, และคีตศิลป์ ชี้ให้เห็นบทบาทสำคัญของพิธีกรรมในการ:

1. ถ่ายทอดหลักธรรมและปรัชญาพุทธ : ทำให้ผู้เข้าร่วมเข้าใจคุณค่าและความหมายของพระพุทธศาสนาในชีวิตประจำวัน
2. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและท้องถิ่น : พิธีกรรมสะท้อนขนบธรรมเนียมและความเป็นหนึ่งเดียวของสมาชิกในแต่ละพื้นที่
3. สืบทอดอัตลักษณ์ทางภาษาและวัฒนธรรม : การใช้ภาษาบาลี ล้านนา

และไทยเป็นสื่อสำคัญที่สะท้อนอัตลักษณ์และค่านิยมร่วมของชุมชน

4. **สะท้อนอัตลักษณ์เชิงศิลปะและสุนทรียศาสตร์** : คีตศิลป์และทำนองเพลงพื้นบ้านล้านนาเป็นสัญลักษณ์ของการถ่ายทอดความเชื่อ ปรัชญา และอัตลักษณ์วัฒนธรรม

ในทางปรัชญานี้ชี้ให้เห็นว่า พิธีกรรมสวดเบิกเป็นการสร้างความหมายร่วมและอัตลักษณ์เชิงสังคม ที่มีความต่อเนื่องทั้งทางเวลาและวัฒนธรรม การศึกษาเชิงลึกของพิธีกรรมนี้ไม่เพียงช่วยให้เข้าใจความสำคัญของพิธีกรรมดั้งเดิม แต่ยังเปิดโอกาสในการ ต่อยอดงานวิจัยเชิงวัฒนธรรมและพุทธปรัชญา รวมถึงเป็นแนวทางในการ อนุรักษ์และสืบสานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมล้านนา ให้คนรุ่นใหม่เข้าถึงและเข้าใจ

ท้ายที่สุด พิธีกรรมสวดเบิกสะท้อนให้เห็นว่า อัตลักษณ์ล้านนาไม่ได้หยุดอยู่แค่ในอดีต แต่ยังมีชีวิตและสามารถปรับตัวในบริบทสังคมร่วมสมัย ซึ่งเป็นบทเรียนสำคัญในการเข้าใจความหมายของวัฒนธรรมและชุมชนอย่างลึกซึ้ง

References

- Apinya, F. (2000). *Identity and self-construction in society*. Thammasat University Press.
- Boonthan, R. (2006). *Lanna opening chant rituals*. Chiang Mai University Press.
- Buckingham, D. (2008). *Youth, identity, and digital media*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Chen, G. M. (2014). The impact of globalization on cultural identity. *Journal of Global Studies*, 12(2), 45-59.
- Duanwisets, N. (2021). *The chanting-opening ritual and Lanna culture*. Chiang Mai University Press.

- Fearon, J. D. (1999). What is identity (as we now use the word)? *Stanford University, Department of Political Science*.
- Hall, S. (1989). Cultural identity and diaspora. In J. Rutherford (Ed.), *Identity: Community, culture, difference* (pp. 222-237). London: Lawrence & Wishart.
- Hall, S. (1996). *Questions of cultural identity*. London: SAGE Publications.
- Harvey, P. (2013). *An introduction to Buddhism: Teachings, history, and practices* (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Jaitrong, P. (2018). Cultural identity of the four ethnic groups in Sisaket Province. *Journal of Cultural Studies*, 8(1), 15-32.
- Leary, M. R., & Tangney, J. P. (2012). *Handbook of self and identity* (2nd ed.). New York, NY: Guilford Press.
- Phra Dhammapiṭaka (P.A. Payutto). (2000a). *Buddhist philosophy and identity*. Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Phra Dhammapiṭaka (P.A. Payutto). (2000b). *Anattā: Concepts and interpretations in Buddhism*. Mahachulalongkornrajavidyalaya University Press.
- Phrapalad Somsak Samahito. (2021). *Lanna music and ritual arts*. Hariphunchai Temple Publishing.
- Ruantun, K. (2018). Promoting Buddhist Lanna cultural identity: A case study of Lampang Province. *Journal of Humanities*, 12(2), 45-60.

- Setthakul, R. (2017). *Lanna music and rituals: A study of musical arts in folk culture*. Chiang Mai University Press.
- Singh, A. (2022). Popular culture and youth identity formation: Case studies from global media. *International Journal of Cultural Studies*, 25(2), 151-170.
- Stets, J. E., & Burke, P. J. (2000). Identity theory and social identity theory. *Social Psychology Quarterly*, 63(3), 224-237.
- Zhang, L. (2019). Cultural identity and cross-cultural education in international schools under China's Belt and Road Initiative. *Asian Education Studies*, 4(1), 33-47.